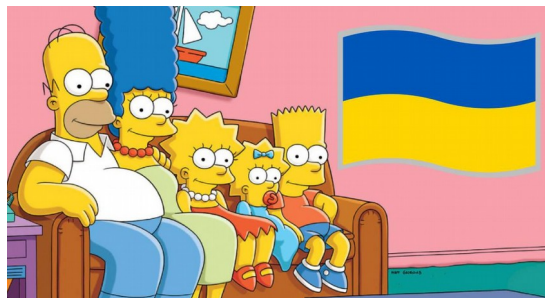

Jak s žáky mluvit o válce na Ukrajině

- Vytvořte **prostor pro sdílení** toho, co o situaci vědí a jak ji vnímají sami žáci.
- Podejte žákům **základní informace** adekvátní dle jejich věku.
- Pracujte s případnými obavami dětí, dodejte jim **pocit bezpečí**.
- Vysvětlete, že **v České Republice mezi sebou Rusové a Ukrajinci neválčí** a mají běžné vztahy.
- **Ve třídách, do kterých chodí žáci z Ukrajiny a/nebo Ruska, zvažte přítomnost asistenta pedagoga**, který se v případě potřeby může žákovi s akutní reakcí věnovat individuálně.
- **Prohlášení MŠMT 25. 2. 2022: [Do škol nepřátelství nepatří](#)**
- **[NPI - webinarů k tématu Jak mluvit o válce s dětmi](#) (27. - 28. 2. 2022. odkazy na záznamy)**
- **Člověk v tísni - [Rozcestník k válce na Ukrajině](#)**

I Simpsonovi jsou s Ukrajinou.

Důsledky raketového útoku na Kyjev
– 25. 2. 2022. Zdroj: www.irozhlas.cz

Jak téma nastolit

- Přineste **obrázek/fotografii**, která současnou situaci vystihuje.
 - **U mladších dětí** obrázek s rodinou Simpsonových.
 - **U starších dětí** fotografii z aktuálního dění na Ukrajině.
- **K čemu obrázek odkazuje? Co o situaci žáci vědí?**
- Téma na tabuli pojmenujte dle toho, jak o něm žáci sami referují (válka/konflikt/nepokoje/střílení na Ukrajině).

Úvodní prostor pro sdílení

- **Nechte žáky volně reagovat** na položenou otázku. U mladších žáků situaci případně základně sami shrňte: *Ukrajina byla napadena Ruskem, které se snaží nečestně si zvětšit své území. V čele obou zemí stojí prezidenti, kteří se již delší dobu nemohou domluvit.*
- Na tabuli **zvláště zapisujte informace faktografického a interpretačního rázu** (nerozlišujte) a **zvláště reakce, které zachycují cokoli, co se týká pocitů žáků** nebo vžívání se do pocitů někoho jiného.
- **Žádný názor, který je podán slušně, nevyklučujte a zapište ho, i pokud se domníváte, že se zakládá na nesprávných informacích.**
- Jakmile se odpovědi žáků začnou opakovat a nové se již neobjevují, shrňte, co bylo jmenováno. Oceňte, co vše byli žáci schopni k tématu zmínit. Je to složitá situace a je těžké se v ní vyznat (takže například **nevadí, když tu máme některé informace, které vyznívají protichůdně**).
- Navrhnete, že si zkusíte společně odpovědět ještě na několik dalších otázek.

- Pokud se pocitové reakce samy od sebe neobjevují, zatím se na ně aktivně nedoptávejte.
- Jestliže se již v této fázi objevily obavy dětí, reagujte způsobem, který pocity dětí podpoří (viz další rámeček).
- V případech, kdy **u žáků z Ukrajiny, Ruska** nebo i dalších žáků, pozorujete **akutní reakci**, mějte pro žáka připravený výtvarný úkol v klidné části třídy, nebo mějte po ruce asistenta pedagoga (ten s žákem opustí místnost a dle potřeby žáka si ho podrobněji vyslechne, jde s ním na čerstvý vzduch, projevuje zájem).
- **U otázek dětí, u nichž nevíte odpověď, přiznejte, že odpovědi/řešení neznáte. Situace se rychle vyvíjí a není zcela přehledná.**

Aktivita s obrázkem nebo příběhem (viz příložený soubor)

Mladší žáci (1. stupeň)

- Použijte **list s obrázky**. U každého obrázku žáky navedete k jednoduchému úkolu a zároveň jim během vypracování podáváte informace. Úkol č. 4 nabízí **prostor pro navrácení se k emocionálnímu zpracování informace** z fáze úvodního sdílení. Věnujte pozornost pocitům všech žáků a zvláště i vcitování se do role žáka z Ukrajiny či z Ruska.

Starší žáci (2. stupeň)

- Nejprve si odpovězte na **otázky po faktech** (uřídíte tak i informace, které možná zazněly v prvotním sdílení). Pak pracujte s **příběhem**. Žáci si příběh sami přečtou. Poproste někoho, aby obsah krátce shrnul. Odpovězte společně na další otázky, které míří k **pocitům všech možných zúčastněných v příběhu**. Aktivitu zakončete vlastní **reflexí prožívání žáků** vzhledem k aktuálnímu konfliktu na Ukrajině.

Pracovní listy k válce na Ukrajině (např. do hodin dějepisu) naleznete také zde: [FB stránka Učitelé+](#).

Podpora prožívání dětí

- Pocity, které se v těchto chvílích objevují, jsou mnohé a proměnlivé: od **strachu, smutku, přes vztek, k obavám, zmatení**.
- Ne vždy si své pocity uvědomujeme, nebo jsme schopni je jasně popsat. Naše **tělo** nám ale **dává určité signály**. Můžeme pociťovat **chlad, pocení, třes, pocit sucha v ústech**. Můžeme se cítit **ztuhlí**, ale i **rozhicovaní**. Je jasné, že nám v takovou chvíli není dobře. Co pomáhá, abychom prvotní špatné prožívání překonali? - *S dětmi můžete volně navrhnout:*
 - Uklidnit se, zpomalit, prodýchat se.
 - Protáhnout se, pobýt na vzduchu.
 - Být v blízkosti milovaných osob, nechat se obejmout, mít svou hračku, být ve své posteli.
 - Podívat se na oblíbený pořad, číst si knížku, poslouchat hudbu.
 - Dát si horký nápoj nebo něco sladkého.
 - Ve škole: kamarád, koutek pro relax, svačina, klidné cvičení.
- Chování spojené s prožíváním náročné situace může být různé a **každý zpracováváme smutek a strach jinak**. Buďme k sobě proto tolerantní. Jak různě můžeme reagovat?
 - Uzavřeme se do sebe. Jsme apatičtí, nic nás nebaví.
 - Chováme se neobvykle, jsme například hluční nebo hrubí, upoutáváme pozornost.

Všechny druhy pocitů a reakce na ně jsou v pořádku, nemusíme se jich bát, postupně odezní.

- Pro část dětí, které jsou frustrované z toho, že situaci nemohou nijak zvrátit, může být podpůrné, když se společně pobavíte o tom, **co může udělat každý z nás**. - *S dětmi můžete opět volně navrhnout:*
 - Uspořádat materiální nebo finanční sbírku za třídu.
 - Vytvořit pro spolužáky z Ruska a Ukrajiny plakát, který je ubezpečuje v tom, že jsou ve třídě vítáni a že s nimi ostatní soucítí.

Více:

- ČOSIV - [Akutní trauma \(2020\)](#)
- [Doporučení psychologů](#) k omezování sledování zpravodajství dětmi (24. 2. 2022)
- LOCIKA: [Reakce dětí na katastrofickou událost](#)